

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

філологічний факультет
Кафедра сучасної української мови

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Магістерський семінар з сучасної української мови

обов'язкова дисципліна

Освітньо-професійна програма «Українська мова та література»

Спеціальність 035 «Філологія»

Галузь знань 03 «Гуманітарні науки»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Факультет філологічний

Мова навчання: українська

Розробник: Томусяк Людмила Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри сучасної української мови

Профайл викладача:

<http://clgphil.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/30deps/50modernukrlang/20empl/tomusyak>

Контактний тел. (+380372)584832

E-mail: l.tomusyak@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/user/edit.php?id=17155&course=1>

Консультації Онлайн-консультації: (за домовленістю)

Очні консультації: четвер 13.00 – 14.20

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Магістерський семінар – це навчальна дисципліна, що допомагає студентам у написанні наукових (магістерських) робіт, оскільки узагальнює теоретичні відомості з основних розділів української мови як науки, розкриває, поширює і вдосконалює вчення про семантичну і структурну організацію лексичних та граматичних одиниць мови, особливості їх функціонування у мові та мовленні, орієнтуючись при цьому на нові лінгвістичні концепції ХХ-ХХІ століття.

2. Мета навчальної дисципліни: розвивати навички та вміння магістрантів опрацьовувати наукову літературу з тієї чи іншої теми, цитувати основні положення праць; повторити і поглибити знання студентів 5-го курсу з методики наукового аналізу мовного матеріалу, його систематизації, що сприяє відображенню мовних одиниць у системі, визначенню їх функціонального потенціалу та розкриттю єдності структурно-семантичного і функціонального аспектів; ознайомити студентів з основними напрямками сучасних наукових досліджень у галузі мовознавства.

3. В результаті вивчення навчальної дисципліни студенти можуть набути таких компетентностей:

Загальні та фахові компетенції:

ЗК-2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК-10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ФК-4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК-5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі

філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК-10. Здатність визначати сутність і психолого-педагогічні основи процесів навчання й виховання, зміст мовної освіти в ЗВО України.

ФК-11. Здатність оцінювати творчість окремого автора та визначати роль і вплив на його творчість культурного середовища та суспільних процесів.

4. Пререквізити. Дисципліна «Сучасна українська літературна мова» на 1-4 курсах за ОКР «Бакалавр», НДРС на 3 і 4 курсах і написання курсових робіт.

5. Програмні результати навчання.

ПР-5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПР-9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПР-10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПР-14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПР-19. Проєктувати, конструювати, організовувати й аналізувати власну педагогічну діяльність, опановувати сучасні технології програмно-методичного забезпечення філологічних дисциплін у процесі викладання української мови та літератури в закладах освіти.

ПР-21. Аналізувати й порівнювати лінгвістичні явища в українській та слов'янських мовах, характеризувати основні проблеми; критично оцінювати отриману інформацію й предметно характеризувати досягнення мовознавців у різних галузях лінгвістики, застосовувати отримані знання у власних лінгвістичних дослідженнях або при аналітичному реферуванні джерел.

6. Опис навчальної дисципліни

6.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	Змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	2	3	4	120	2		30			90		залік
Заочна	2	3	4	120	2		8			112		залік

6.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми практичних занять	Змістовий модуль 1. Методологічна основа та сучасні напрями мовознавчих досліджень											
Тема 1. Структура та оформлення магістерських робіт	8		2			6			2			6
Тема 2. Основні напрями та проблематика сучасних наукових досліджень	8		2			6			2			8
Тема 3. Методологічна основа мовознавчих досліджень. Методи дослідження лінгвістики	8		2			6						10
Тема 4. Антропоцентризм та поліпарадигмальність як провідні дослідницькі пріоритети сучасних наукових досліджень	8		2			4						10
Тема 5. Функціональна лінгвістика:	8		2			6					1	10

поверхневий та глибинний зміст мовних одиниць												
Тема 6. Сутність та категорії комунікативної лінгвістики	8		2			6					1	6
Тема 7. Прагматичні аспекти комунікації. Наукові дослідження прагматичного спрямування	8		2			6						10
Разом за ЗМ1	54		14			40			4			60
Теми практичних занять	Змістовий модуль 2. Лінгвістичний аналіз мовних одиниць різних жанрів											
Тема 1. Комплексний лінгвістичний аналіз художнього тексту	14		4			10	12		2			10
Тема 2. Синтаксис і стилістика художнього тексту	8		2			6	8					8
Тема 3. Художнє мовлення як репрезентант мовної особистості автора	8		2			6	12		2			10
Тема 4. Засоби експресивізації художнього мовлення	8		2			6	6					6
Тема 5. Лінгвістичні особливості публіцистики	8		2			6	6					6
Тема 6. Лінгвальні параметри епістолярного дискурсу	8		2			6	6					6
Тема 7. Дискурс як спосіб здійснення комунікативно-прагматичного впливу на адресата	12		2			10	6					6
Разом за ЗМ2	66		16			50	56		4			52
Усього годин	120		30			90	120		8			112

6.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
---	------------

1	Методика статистичного аналізу
2	Комплексний лінгвістичний аналіз художнього тексту
3	Синтаксис і стилістика художнього тексту
4	Художнє мовлення як репрезентант мовної особистості автора
5	Мовні засоби експресії
6	Дискурс і текст

7. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота, лабораторна робота) відповідь студента та ін.

Формами підсумкового контролю є залік, екзамен, комплексний іспит.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- аналітичні звіти;
- реферати;
- есе;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

(Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно)

		з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

**Розподіл балів, які отримують студенти
Залік**

Поточне оцінювання (<i>аудиторна та самостійна робота</i>)														Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1							Змістовий модуль № 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	100
4	4	5	5	5	4	3	4	4	4	5	4	5	4		

T1, T2...T7 – теми змістових модулів.

8. Рекомендована література

Основна

1. Бахтін М. Висловлювання як одиниця мовленнєвого спілкування / Михайло Бахтін // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Львів : Літопис, 2001. С. 406-415.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : Підручник. К. : ВЦ «Академія», 2004. 344 с.
3. Бойко Н. І. Експресиви в системі художнього тексту. *Література та культура Полісся* : зб. наук. пр. Ніжин, 2007. Вип. 34. С. 3–8.
4. Голянич М. І., Іванишин Н. Я., Ріжко Р. Л., Стефурак Р. І. Лінгвістичний аналіз тексту: словник термінів. Івано-Франківськ: Сімик, 2012. 392 с.
5. Гуйванюк Н. В., Агафонова А. М. Антропоцентричний підхід до вивчення мовних явищ (на матеріалі авторизованих конструкцій сучасної української мови): Навчальний посібник. Чернівці: Рута, 2001. 56 с.
6. Гуйванюк Н. В. Слово – Речення – Текст : Вибр. Праці. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. 664 с.

7. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. К. : Видавничий центр «Академія», 2009. 264 с.
8. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту. Вінниця : Нова книга, 2004. 272 с.
9. Перебийніс В. І. Статистичні методи для лінгвістів : Навчальний посібник. Вінниця : «Нова Книга», 2001. 168 с.
10. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля. К., 2006. 716 с.
11. Сологуб Н. Мова художнього твору як текст. *Науковий вісник Чернівецького національного університету*: [зб. наук. пр. / наук. ред. Б. І. Бунчук]. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. Вип. 475-477 : Слов'янська філологія. С. 497–500.
12. Українська мова : енциклопедія / Ред. кол. : Русанівський В. М., Тараненко О. О., Заблук М. П. [та ін.]. К. : Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. Бажана, 2004. 824 с.
13. Шабат-Савка С.Т. Категорія комунікативної інтенції в українській мові: монографія. Чернівці: «Букрек», 2014. 412 с.

Допоміжна

1. Академік Олександр Савич Мельничук і сучасне мовознавство : (зб. наук. пр. до 90-річчя з дня народж.). [редкол.: О. Ткаченко (голова), С. Єрмоленко, Г. Зимовець]. К. : Вид. дім Д. Бураго, 2012. 278 с.
2. Жайворонок В.В. Українська етнолінгвістика: деякі аспекти досліджень. *Мовознавство*. 2001. №5. С. 48–63.
3. Кононенко В.І. Рідне слово. К. : Богдана. 2001.
4. Німчук В.В. Мовознавство на Україні в XIV-XVII ст. К., 1980.
5. Сучасні технології лінгвістичних досліджень : навч. посіб. Нац. ун-т "Львів. політехніка". Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2011. 149 с.
6. Франчук В. Ю. Олександр Опанасович Потебня. Сторінки життя і наукової діяльності / В. Ю. Франчук ; НАН України, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні. К. : Вид. дім Д. Бураго, 2012. 375 с.
7. Шевельов Ю. Вибрані праці. У 2 кн. Кн.1. Мовознавство. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 583 с.